

Et tryggere arbeidsliv og en friere tilknytning til EU

Forskjellene mellom folk øker fordi måten vi arbeider på har endret seg. EØS-avtalen bidrar til å forverre utviklingen.

I Norge og i resten av verden har ulikheten økt dramatisk de siste to tiårene. En stor internasjonal studie som har sett på eksplosjonen i ulikhet ved å samle inn og sammenstille data fra 14 land viser at veksten i ulikhet i stor grad skyldes forskjellig lønnsnivå mellom ulike bedrifter.¹

Det er flere faktorer som driver ulikheten, men et viktig funn er at mange arbeidstakere har blitt flyttet ut av kjernevirksomheten for deretter å bli leid inn igjen til liknende arbeidsplasser. Folk som arbeider med renhold, kantinedrift, transport og IT var tidligere en del av samme virksomhet som resten av arbeidstakerne. I dag blir disse støttetjenestene i større grad leid inn. Endringene har jevnt over betydd lavere lønn, dårligere arbeidsvilkår og svekkede pensjonsrettigheter. I næringslivet heter det «outsourcing», og i staten eller kommunene heter det privatisering. Uavhengig av navnet, er resultatet det samme; arbeidstakerne har ikke like mye makt i lønnsforhandlingene som før.

Ingen har noensinne stemt på denne utviklingen. Dype sosiale forskjellene vokser frem, uten at velgerne ønsker seg endringene. EUs arbeid for en stadig tettere integrering av varer, tjenester, arbeid og kapital hjelper ikke norske arbeidstakere. Flere av direktivene har også gjort det enklere for høyresiden å privatisere. Å ha et slikt arbeidsliv og en slik tilknytning til EU er ikke nødvendig. Vi kan ha et tryggere arbeidsliv og en friere tilknytning til EU.

¹ Donald Tomaskovic-Devey mfl: *Rising between-workplace inequalities in high-income countries*, Proceedings of the National Academy of Sciences (PNAS), 2020.